

УДК 796.948

КЛАСИФІКАЦІЯ СТРИБКОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ ТА ТЕХНІКО-ТАКТИЧНИХ ДІЙ У ФРІСТАЙЛ СНОУБОРДИНГУ

Ю. ІВАСЮТА

Львівський державний університет фізичної культури

Анотація: У статті представлений аналіз існуючих класифікацій змагальних елементів та подано розроблену класифікацію стрибкових елементів, яка включає як рівень майстерності, так і всі різновиди техніки виконання стрибків. Також представлено розроблену класифікацію техніко-тактичних дій спортсменів при виконанні стрибка сноубордистів у фрістайлі.

Ключові слова: фрістайл сноубординг, класифікація, техніка виконання стрибків, обертання

Постановка проблеми Проблема класифікації змагальних елементів та техніко-тактичних дій спортсменів посідає одне з провідних місць у сучасній світовій науково-методичній літературі. Незважаючи на широкий спектр досліджень, проведених в суміжних зимових дисциплінах (гірські лижі, гірськолижний фрістайл) увага закордонних науковців в недостатній мірі спрямована на фрістайл сноубординг, в Україні ж ці питання залишаються зовсім не вивченими.

Аналіз останніх досліджень і публікацій На даний момент існує лише класифікація стрибків міжнародної федерації лижного спорту яка висвітлена у суддівському посібнику 2006-2007 р. Класифікація Стрибків ФІС включає лише дві групи стрибків:

1. Стандартні стрибки – це всі маневри без обертань. Вони включають відриви з виконанням захватів, підтримки з обертанням, менше ніж на 360 градусів. Основними підгрупами є прямі стрибки, обертання на 180 градусів з/без виконанням захвату сноуборду, маневри на краях труби.

2. Обертання – це всі стрибки з обертанням. В свою чергу обертання поділяються на горизонтальні обертання, вертикальні обертання та комбінації останніх двох. Велике значення віддається варіативності та амплітуді виконуваних стрибків [4, 5].

Більшість авторів [1, 2, 3] пропонують однакову класифікацію змагальних елементів за рівнем технічної майстерності. Класифікація змагальних елементів включає три рівня складності: початковий рівень: стрибки без обертання (прямі стрибки, захвати, розвертання дошки); з обертанням (обертання на 180⁰); базовий рівень (обертання на 360⁰, “родео”, сальто назад, сальто вперед, обертання на 540⁰); професійний рівень (обертання на 720⁰, 900⁰, 1080⁰).

Недоліком цих класифікацій є те, що вона не враховує усю різноманітність техніки виконання стрибків і не дає повної картини існуючих видів та способів виконання обертань.

Мета: розробити класифікацію стрибкових елементів та техніко-тактичних дій у фрістайл сноубордингу.

Завдання: Вивчити арсенал стрибкових елементів в фрістайл сноубордингу та з'ясувати техніко-тактичні особливості виконання стрибків. Класифікувати усі стрибкові елементи за кінематичними та просторово-часовими характеристиками.

Методи дослідження: метод теоретичного аналізу та узагальнення спеціальної науково-методичної літератури, даних всесвітньої мережі інтернет, звітів протоколів змагань а також педагогічного спостереження змагальної діяльності, опитування фахівців та методів математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що проведені дослідження дозволили розробити наступну класифікацію стрибкових елементів та техніко-тактичних дій спортсменів сноубордистів у фрістайлі:

Стандартні стрибки – це всі прямі стрибки. Тобто стрибки з обертанням менше 360 градусів. Такі стрибки можна розподілити на наступні підгрупи:

I. Прямі стрибки

1. Прямі стрибки виконані у своїй стійці без захвату сноуборду.
2. Прямі стрибки виконанні у зворотній стійці без захвату сноуборду.
3. Прямі стрибки виконані у своїй стійці з захватом сноуборду.
4. Прямі стрибки виконанні у зворотній стійці з захватом сноуборду.

II. Розвертання сноуборду

1. Стрибки виконані у своїй стійці.
2. Стрибки виконанні у зворотній стійці.

III. Стрибки з обертанням на 180 градусів

1. Стрибки виконані у своїй стійці без захвату сноуборду з переднього канту.
2. Стрибки виконані у своїй стійці без захвату сноуборду з заднього канту.
3. Стрибки виконанні у зворотній стійці без захвату сноуборду з переднього канту.
4. Стрибки виконанні у зворотній стійці без захвату сноуборду з заднього канту.
5. Стрибки виконані у своїй стійці з захватом сноуборду з переднього канту.
6. Стрибки виконані у своїй стійці з захватом сноуборду з заднього канту.
7. Стрибки виконанні у зворотній стійці з захватом сноуборду з переднього канту.
8. Стрибки виконанні у зворотній стійці з захватом сноуборду з заднього канту.

Стрибки з обертанням – це стрибки з обертанням на 360° і більше. Такі стрибки можна розподілити на такі підгрупи:

I Стрибки з горизонтальною віссю обертання

1. Стрибки виконані у своїй стійці без захвату сноуборду з переднього канту.
2. Стрибки виконані у своїй стійці без захвату сноуборду з заднього канту.
3. Стрибки виконанні у зворотній стійці без захвату сноуборду з переднього канту.
4. Стрибки виконанні у зворотній стійці без захвату сноуборду з заднього канту.
5. Стрибки виконані у своїй стійці з захватом сноуборду з переднього канту.
6. Стрибки виконані у своїй стійці з захватом сноуборду з заднього канту.
7. Стрибки виконанні у зворотній стійці з захватом сноуборду з переднього канту.
8. Стрибки виконанні у зворотній стійці з захватом сноуборду з заднього канту.

II Стрибки з вертикальною віссю обертання

1. Стрибки виконані у своїй стійці без захвату сноуборду з переднього канту;
2. Стрибки виконані у своїй стійці без захвату сноуборду з заднього канту;
3. Стрибки виконанні у зворотній стійці без захвату сноуборду з переднього канту;
4. Стрибки виконанні у зворотній стійці без захвату сноуборду з заднього канту;
5. Стрибки виконані у своїй стійці з захватом сноуборду з переднього канту;
6. Стрибки виконані у своїй стійці з захватом сноуборду з заднього канту;
7. Стрибки виконанні у зворотній стійці з захватом сноуборду з переднього канту;
8. Стрибки виконанні у зворотній стійці з захватом сноуборду з заднього канту;

III Стрибки з зависанням або вісьовим відхиленням

1. Стрибки виконані у своїй стійці без захвату сноуборду з переднього канту;
2. Стрибки виконані у своїй стійці без захвату сноуборду з заднього канту;
3. Стрибки виконанні у зворотній стійці без захвату сноуборду з переднього канту;
4. Стрибки виконанні у зворотній стійці без захвату сноуборду з заднього канту;
5. Стрибки виконані у своїй стійці з захватом сноуборду з переднього канту;
6. Стрибки виконані у своїй стійці з захватом сноуборду з заднього канту;
7. Стрибки виконанні у зворотній стійці з захватом сноуборду з переднього канту;
8. Стрибки виконанні у зворотній стійці з захватом сноуборду з заднього канту.

IV Стрибки з зміною вісі обертання (інверти)

1. Стрибки виконані у своїй стійці без захвату сноуборду з переднього канту;
2. Стрибки виконані у своїй стійці без захвату сноуборду з заднього канту;
3. Стрибки виконанні у зворотній стійці без захвату сноуборду з переднього канту;

4. Стрибки виконанні у зворотній стійці без захвату сноуборду з заднього канту;
5. Стрибки виконані у своїй стійці з захватом сноуборду з переднього канту
6. Стрибки виконані у своїй стійці з захватом сноуборду з заднього канту;
7. Стрибки виконанні у зворотній стійці з захватом сноуборду з переднього канту;
8. Стрибки виконанні у зворотній стійці з захватом сноуборду з заднього канту.

Окрім класифікації стрибкових елементів нами виявлено інші техніко-тактичні дії спортсменів у фрістайл сноубордингу, які було класифіковано наступним чином:

Стартовий розгін: 1 висока стійка, 2 низька стійка, 3 самостійний вибір спортсменом висоти та швидкості розгону

Виконання під'їзду до трампліну: 1 прямий під'їзд, 2 з однієї дуги, 3 з двох дуг, 4 з трьох і більше дуг.

Вихід з трампліну: 1 прямий вихід, 2 з переднього канту, 3 з заднього канту, (врахування кута вильоту «змазування»).

Виконання обертання: 1 з переднього канту у своїй стійці, 2 з заднього канту у своїй стійці, 3 з переднього канту у зворотній стійці, 4 з заднього канту у зворотній стійці.

Врахування коли відбулася зміна стійки: 1 з початку розгону, 2 перед самим трампліном, 3 стрибок повністю від початку до кінця був виконаний у зворотній стійці.

Амплітуда виконання стрибка амплітуда займає одне з головних місць при оцінюванні якості виконання стрибка. Також неамплітудні стрибки автоматично отримують низьку оцінку за загальне враження від виконання.

Техніка виконання стрибка: 1 згруповано, 2 не згруповано, 3 з/без захвату сноуборду

Загальне враження від виконання стрибка: амплітудність, виконання захвату, різноманітність стрибків.

Приземлення: 1 в свою стійку, 2 в зворотню стійку, 3 плоске, 4 на задню ногу, 5 на передню ногу, 6 недокручування обертання, 7 перекручування обертання, 8 недовертання плечей.

Перспективи подальших досліджень: Класифікація стрибкових елементів та техніко-тактичних дій дозволить розробити об'єктивні суддівські критерії оцінювання виступу спортсмена, що в свою чергу значно полегшить процес суддівства змагань з фрістайл сноубордингу, який на даний час носить досить суб'єктивний характер.

Висновок

Нами встановлено, що існуюча класифікація стрибкових елементів в фрістайл сноубордингу не включає в себе всі види стрибків та зовсім не враховує техніко-тактичні особливості виконання стрибків. В результаті дослідження було розглянуто та вивчено, а в подальшому класифіковано весь арсенал стрибкових елементів, способів та особливостей виконання обертання.

Розроблена класифікація стрибкових елементів включає поділ на дві групи: стандартні стрибки та стрибки з обертанням. Стандартні стрибки розбито на три групи, які в свою чергу поділяються за способом виконання обертання (з переднього/заднього канту, у своїй/зворотній стійці) та виконанням захвату сноуборду. Стрибки з обертанням розбито на чотири групи за віссю виконання обертання: стрибки з горизонтальною віссю обертання, стрибки з вертикальною віссю обертання, стрибки з зависанням або вісьовим відхиленням, стрибки з зміною вісі обертання. Кожна з груп поділяється на 8 підгруп за способом виконання обертання (з переднього/заднього канту, у своїй/зворотній стійці) та з/без виконання захвату сноуборду.

Техніко-тактичні дії спортсменів у фрістайл сноубордингу розбиті на основні фази виконання стрибка: виконання стартового розгону, виконання під'їзду до трампліну, вихід з трампліну, виконання обертання, зміна стійки, амплітуда та техніка виконання стрибка, загальне враження від виконання, виконання приземлення.

Список літератури

1. Атлас горнолыжника и сноубордиста 2005: [справ.] / [Авт. сост. В.Е. Рыбицкий, Пер. с нем. Т.Ф. Датченко]. – М.: АСТ: Астрель. – 2005. – 615 с.: ил. 123457
2. Шершаков Н.В. Сноубординг – катание на снежной доске / Шершаков Н.В. // Физ. культура в школе. – 1994. – № 6. – С. 50-53.
3. <http://www.abc-of-snowboarding.com/aerialtricks.asp>. Автор перевода: Ольга Чулкина
4. Judges Manual 2006-2007. <http://www.fis-ski.com/uk/rulesandpublications/189/rules>.
5. Snowboard Competition Rules 2007. <http://www.fis-ski.com/uk/rulesandpublications/snowboard.html>

**КЛАССИФИКАЦИЯ ПРЫЖКОВЫХ ЭЛЕМЕНТОВ
И ТЕХНИКО-ТАКТИЧЕСКИХ ДЕЙСТВИЙ В ФРИСТАЙЛ СНОУБОРДИНГЕ****Ю. ИВАСЮТА***Львовский государственный университет физической культуры*

Аннотация: В статье представлен анализ существующих классификаций соревновательных элементов, также предоставлено классификацию прыжков, которая включает уровень мастерства и разновидности техники исполнения прыжков, также представлено разработанную классификацию технико-тактических действий спортсменов во время исполнения прыжка во фристайл сноубординге.

Ключевые слова: фристайл сноубординг, классификация, техника исполнения прыжков, вращения.

**CLASIFFICATION OF JUMPING ELEMENTS
AND TECHNICAL AND TACTICAL ACTIONS IN FREESTYLE SNOWBOARDING****Y. IVASIUTA***Lviv State University of Physical Culture*

Abstract. In the article there are the analyses of existing classifications of competitive elements and jumping, which include the level of ability and various technique performance jumping performance. Used to be made classification of technical and tactical snowboarder's actions during executing jumping in freestyle.

Key words: freestyle snowboarding, classification, technique of executing, rotation.